

PRIVATØKONOMI

en nødvendig livskompetence

Indledning

Unge mennesker står over for en stadig mere kompleks økonomisk virkelighed, hvor dårlige finansielle beslutninger kan have alvorlige konsekvenser langt ind i voksenlivet. Alligevel forlader mange ungdomsuddannelserne uden den nødvendige viden til at navigere i privatøkonomiens grundlæggende mekanismer. Mangel på grundlæggende økonomisk forståelse, kan påvirke unges fremtidsmuligheder og mentale trivsel.

Derfor foreslår LH en konkret løsning: 15 timers undervisning i privatøkonomi som en fast del af gymnasieuddannelsen. Dette fordybelsesmodul skal give unge de nødvendige værktøjer til at forstå budgettering, renter, lån, opsparing og investering, så de kan træffe kloge økonomiske valg. Med case-baseret undervisning og realistiske scenarier vil eleverne få hands-on erfaring med de økonomiske beslutninger, de vil møde i voksenlivet.

Investeringen i økonomisk dannelse er en investering i fremtidens tryghed og selvstændighed for unge. Det er på tide, at privatøkonomi bliver en del af den almene dannelse – for ingen bør stå alene i mødet med et økonomisk system, de ikke forstår.

Indhold

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever er en elevorganisation, der repræsenterer eleverne på de merkantile uddannelser. Gennem vores kontakt til elever og elevråd, har vi set behovet for at styrke den finansielle dannelse på vores ungdomsuddannelser. I følgende udspil, vil vi præsentere følgende:

- 1. Hvorfor er finansiell dannelse vigtig?**
- 2. LH's forslag: 15 timer til livsvigtige kompetencer**
- 3. Sådan kan det implementeres**
- 4. Konklusion og opfordring**

Hvorfor er finansiel dannelse vigtig?

Unge navigerer i en økonomisk virkelighed, hvor finansielle beslutninger er en uundgåelig del af hverdagen f.eks. i form af budgetlægning, lån, bolig, forsikringer, skat og investeringer. Mange unge skal i slut 10'erne og start 20'erne for første gang selv navigere i de økonomiske beslutninger, og uden den nødvendige grundlæggende viden kan deres valg få langvarige konsekvenser.

En undersøgelse fra Finans Danmark i 2024 viser nogle tendenser i unges økonomiske forståelse og ageren, som vi må tage alvorligt. Mange unge optager forbrugslån uden at kende konsekvenserne, og den gruppe unge, der ender i RKI som dårligere betalere, har svært ved at komme videre derfra. Undersøgelsen viser, at der er store geografiske forskelle i andelen af unge, der ender i RKI, hvilket indikerer, at der er stor forskel på, hvilken økonomisk forståelse de unge får med hjemmefra.

Undersøgelsen viser, at de unges økonomi er særligt udsat ved pris- og rentestigninger, fordi deres økonomiske råderum er begrænset. Det betyder, at unge med en presset økonomi i højere grad har tendens til at stifte gæld eller bruge deres opsparing på dagligdagsforbrug.

Statistikker viser at unges økonomiske forståelse og trivsel hænger sammen. En undersøgelse fra Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) viser, at de unge bekymrer sig om deres økonomiske situation, og at 32% vægter deres økonomiske situation højere end deres eget helbred, uddannelse og udseende. En undersøgelse fra Finans Danmark viser, at 7 ud af 10 unge med en presset økonomi ikke er tilfredse med deres liv.

Finansiel dannelse er altså vigtig for at give de unge en god start på deres økonomiske selvstændighed og styrke deres trivsel. Finansiel dannelse skal give de unge en grundlæggende økonomisk viden og konkrete værktøjer til at overskue og planlægge deres privatøkonomi.

LH's forslag: 15 timer til livsvigtige kompetencer

LH foreslår at der på de gymnasiale ungdomsuddannelser indføres et fordybelsesmodul på 15 timer dedikeret til **privatøkonomi**.

Formål med modulet

- Unge skal lære at træffe velinformerede økonomiske beslutninger
- Unge skal have redskaberne til at overskue deres egen økonomi
- Vi skal forebygge uhensigtsmæssig gældssætning hos unge
- Vi skal styrke trivsel ved at reducere økonomisk usikkerhed
- Vi skal gøre det naturligt at snakke om økonomi blandt unge

Kernestof og emner

På modulet skal eleverne gennemgå følgende:

Budgettering: Lægge og analysere et personligt budget.

Renter og lån: Beregne låneomkostninger og forstå risici.

Investering: Introduktion til aktier og opsparing.

Forsikring: Typer af forsikringer, hvorfor de er vigtige, og hvordan man vælger den rette.

Undervisningsmetode

Eleverne skal arbejde med relaterbare økonomiske scenarier, som de kan genkende fra deres egen hverdag. Undervisningsmetoden skal være praksisnær, og eleverne skal arbejde med cases, hvor der bliver belyst en økonomisk situation, som eleverne skal arbejde med i risikofrie rammer. Eleverne skal undervises i kernestoffet, men med princippet "hands on", da vi i LH mener, at unge lærer bedst ved 'learning by doing', og ved at forstå hvordan det økonomiske system fungerer igennem realistiske problemstillinger. Undervisningen kan varetages af en lærer fra skolen, men vi anbefaler også at benytte eksterne, såsom bankansatte eller økonomiske rådgivere, som gæsteforelæsere.

Implementering i undervisningen

Implementeringen af et 15-timers fordybelsesmodul i privatøkonomi kræver en målrettet og effektiv tilgang, da modulet skal levere høj læringsværdi uden at påvirke den normale undervisning.

Modulstruktur

Varighed: 15 timer fordelt om længere tid som eller som et koncentreret forløb.

Integration: Privatøkonomi kan indgå som en del af studieområdet eller et eksisterende fag med tværfagligt fokus.

Karakter: LH mener ikke, at der skal være karakter i fordybelsesmodulerne, da undervisningen skal åbne op for snakken om økonomi, samtidig med at undervisning skal skabe engagement uden hjælp fra karakter.

Undervisningsressourcer

Undervisningskompetencer: Underviseren, der underviser i samfundsfag, virksomhedsøkonomi eller matematik kan opkvalificeres med korte efteruddannelsesforløb.

Materialer: Udvikling af digitale og casebaserede undervisningsmaterialer med praktiske opgaver.

Evaluering

I LH mener vi, at evaluering er nødvendig for optimering og udvikling. Når fordybelsestimerne er overstået, skal eleverne igennem en afsluttende opgave, hvor eleverne skal demonstrere anvendelse af privatøkonomiske værktøjer.

Konklusion og opfordring

I uddannelsessystemet er vi alle med til at forme fremtidens Danmark og velfærdssystemet. Når flere analyser viser, at unges mentale helbred påvirkes af økonomiske bekymringer, samtidig med at de ikke får den nødvendige viden om privatøkonomi, er det tid til forandring.

Økonomisk forståelse er ikke bare en fordel – det er en nødvendighed for unge i dagens samfund. Når flere unge er presset på pris- og rentestigninger, når mange unge optager lån uden at kende konsekvenserne, og økonomisk usikkerhed påvirker mental trivsel, så er det tydeligt, at vi skal handle nu.

Privatøkonomi er en investering i uddannelse, som ikke bør ske på bekostning af andre undervisningstimer. Det skal give unge både grundlæggende viden og praktiske redskaber til at håndtere deres egen økonomi. LH's forslag om 15 timers undervisning i privatøkonomi er en lille investering med et stort udbytte. Ved at give unge konkrete værktøjer til budgettering, lån, investering og forsikring kan vi sikre, at de står stærkere i deres fremtidige økonomiske beslutninger. Samtidig vil en praktisk undervisningsmetode gøre læringen relevant og anvendelig i hverdagen.

Vi opfordrer politikerne til at tage et konkret skridt nu. Privatøkonomi skal være en del af uddannelsesskemaet, og klæde eleverne på til en fremtid med velovervejede økonomiske beslutninger. Lad os sammen skabe en fremtid, hvor økonomisk forståelse er et grundlæggende redskab for alle unge.

Kontakt

Dette udspil er udarbejdet af Landssammenslutningen af Handelsskoleelever. Vi er en interesseorganisation, der varetager de merkantile elever på ungdomsuddannelsernes interesser. Det gør vi gennem dels politisk interessevaretagelse, og dels ved at understøtte elevdemokratiet ude på landets handelsskoler. Vi mener at eleverne er hverdagens eksperter, og at de bør spille en vigtig rolle i udviklingen af vores uddannelsessystem.

Hvis du er interesseret i at drøfte vores udspil, kan du tage kontakt til en repræsentant fra vores daglig ledelse:

Jakob Holm
Formand
formand@handelselever.dk
Telefon: 51 40 15 44

Noah Jessen
Politisk Næstformand
politisk@handelselever.dk
Telefon: 22 35 15 44

Karoline Ulfkjær
Organisatorisk Næstformand
organisatorisk@handelselever.dk
Telefon: 25 24 15 44